ZAHOŘANY

V mírné kotlině, v krajině malebné a romantické, uprostřed brdských lesů se rozkládá obec Zahořany.

Okolní kraj je přebohatý dějinami i krajinnou krásou kolem. V dávnověku to byla především česká knížata, panovníci, kteří velmi bystře vystihli jedinečnou krásu zdejšího kraje lesnatých Brd, a proto si zvolili tuto krajinu a okolí za své panství. Z knížectví a královských míst to byl především sám Karel IV., mající v okolí Brd lovčí hrádek. První zmínka o obci Zahořany je proto datována do historického věku roku 1348. V okolí se nacházejí blízký zámek dobříšský, nedaleká Zbraslav - bývalý lovecký zámek, v němž jsou uloženy ostatky Přemyslovců, blízký Kazín – sídliště Krokovy dcery Kazi a mnohé další. V kraji, zvaném také Horymírovým, v nedalekých Neumětelích, je uložen legendární kůň Šemík. Tehdejší obyvatelé Zahořan, kteří byli pod správou rychtáře, několika konšelů a starších z obce Mníšek, se živili rolnictvím a běžnými řemesly, též sladováním obilí, prací v lesích a nedalekých dolech. Jen přes kopeček vedla hlavní kupecká cesta mezi Prahou a Pasovem. Vozilo se tu mnoho soli, vlašských a německých tovarů, vína, ovoce a jiného zboží.

Za dob krále Václava IV. se v hlubokých lesích Brd usadila mnohá loupeživá čeládka, která olupovala a vraždila lid selský i dělný. Proto Václav IV. zastavil dne 29. listopadu 1409 statečnému a neohroženému vladykovi Janu z Lestkova mníšecké panství, kterému příslušely statky a poplužní dvory ve Stříbrné Lhotě, dále pak dvě menší popluží ve vsi Tisovicích se vsí Bojovem a dílem Zahořany, jenž měly manskou povinnost k hradu Dobříši. Jan z Lestkova tu záhy zavrhl všechny loupeže a nastolil pořádek v této krajině.

Roku 1547 koupil práva na dobříšské a mníšecké polesí Václav Vratislav z Mitrovic. Za doby třicetileté války byl náš kraj velmi zle postižen. V květnu roku 1618 propuklo povstání českých protestantských stavů proti císaři Matyáši a loupeživí vojáci vydrancovali okolní obce a usadili se na zbraslavském zámku. Nejhůře však bylo, když r. 1639 vtrhli do Čech loupeživí Švédové za vedení švédského generála Jana Banéra se 40 000 vojíny, většinou lotrovské chásky, a plenili a vypalovali celý kraj. Jaké škody natropila dlouhá válka, to poznáte po nahlédnutí do zemského katastru z let 1653 až 1654. V Zahořanech byli roku 1654 usedlí: Václav Beztahovský – 36 korců, Rudolf Růže – 35 korců, Martin Průhovský – 30 korců, Štěpán Kožíšek – 20 korců, Šebestián, tesař – 24 korců, Jiřík Poláček – 24 korců, Václav z louky – 20 korců, Matěj Císař – 20 korců, Václav Čihák – 11 korců, Jakub Houdek – 2 korce a jedna pustá chalupa, Čurdovská. (Jeden korec neboli staročeský korec = 8 112 čtverečních loktů = 2 837m^2.)

Okolí zahořanské vsi bylo zdevastováno a zničeno a ani pánové z Mitrovic neměli peněz na jeho obnovu z popela. Tak se stalo, že 30. září 1655 kupuje polnosti a celé mníšecké panství bohatý a podnikavý muž, rytíř Engel z Engelsflussu za 50 000 zl. (odhad roku 1825 byl šacován na 336 316 zl.). Dlouho trvalo, než bylo zase vše uvedeno do pořádku. Pan Engel podporoval své poddané dobytkem, nábytkem, obilím k setí i k melivu a dal potřebná stavení znovu vystavět.

Roku 1744 byla obec Zahořany těžce zkoušena, kdy obyvatelé Zahořan veškeré své zásoby museli odevzdávat pruskému vojsku, které z těchto míst vysílalo své vojáky k obsazení Písku, Tábora a jiných měst.

Velký díl Zahořan patří do někdejšího mníšeckého panství, které bylo kolem roku 1848 velmi rozsáhlé a mělo 9 627 korců. Pole v Zahořanech mají dobrou zem, a proto se zde pěstuje žito, oves, řepa, jetel a brambory.

První světová válka nezanechala na samotných Zahořanech viditelnějších škod, ale obyvatelstvo citelně trpělo velkým nedostatkem potravin.

Za druhé světové války byla obec Zahořany ušetřena válečných pohrom, nikoliv však lidských utrpení. Obyvatelé Zahořan, kteří poznali život v koncentračních táborech anebo výslechy v pražském Pečkově paláci a pankráckém vězení, by mohli dlouze vyprávět o utrpení války. Ostatní žili v neustálém strachu, kdy budou deportováni či atakováni gestapem.

Od roku 1947 je obec plně elektrifikována. V padesátých letech byl navržen a vystaven novodobý projekt budovy obecního úřadu se sálem kulturního domu. V roce 2010 byla dokončena výstavba kanalizace obce z dotací Evropského fondu. V roce 2014 obec, jako člen sdružení VOK, začíná s koordinovanou výstavbou hlavního vodovodního přivaděče ‚Baně', na kterou již byla schválena dotace od Krajského úřadu Středočeského kraje.

Obec je obklopena lesy a polnostmi, má obecní rybník s hojností ryb a všemi silami přispívá ke spokojenosti svých občanů. Uprostřed obce je dominantou kaplička, kde se občané často scházejí při různých akcích. Za obcí u rybníka je fotbalové hřiště. Toto sportoviště je plně využíváno jak občany, tak úspěšným sportovním týmem RUM Zahořany. U budovy obecního úřadu bude v tomto roce vybudováno dětské hřiště s houpačkami, prolézačkami a pískovištěm pro aktivní odpočinek menších dětí a jejich maminek. Obec v budoucnu zamýšlí vybudování mateřského centra pro předškolní děti.

V současné době žije v obci přes 270 obyvatel. Velká část nemovitostí v obci je využívána k trvalému bydlení, ale nejsou zde výjimkou ani domy k rekreaci využívané především v období dovolených nebo víkendů. V obci je několik menších podnikatelů. Funguje zde také restaurace. Bohužel je zde málo pracovních příležitostí a tak většina občanů musí do zaměstnání dojíždět.

Pavel Přecechtěl, místostarosta obce

(Pramen – Jan Šťastný: Městečko pod Skalkou)

